

Päiväys/ 1.9.2017
Datum**Liikenne- ja viestintäministeriö**
Lausuntopalvelu.fi

Dnro/Dnr TRAFI/243495/03.03.00/2017

Viite/ LVM:n lausuntopyyntö
Referens LVM/1770/03/2016**Liikenteen turvallisuusviraston lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi maantielain muuttamisesta**

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt 5.7.2017 Liikenteen turvallisuusviraston (Trafi) lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi maantielain muuttamisesta.

Trafi kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta ja lausuu seuraavaa:

Yleiset huomiot esityksestä

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettavan lain olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2019.

Liikenne- ja viestintäministeriön 25.4.2017 tekemällä asettamispäätöksellä (LVM/891/03/2017) käynnistettiin liikennehallinnon virastouudistus (LIIVI-hanke), jossa valmistellaan hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Liikenne- ja X-virastoista ja niihin liittyväksi lainsäädännöksi sekä asetuksiksi. Liikennehallinnon virastouudistus tulisi asettamispäätöksen mukaan voimaan 1.1.2019.

Maakuntauudistuksen yhteydessä annettavassa hallituksen esitysluonnoksessa laiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä on viranomaistehtäviä ja -vastuita koskevia säännöksiä, jotka tulevat mahdollisesti muuttumaan liikennehallinnon virastouudistushankkeessa. Hallituksen esitysluonnoksen sivuilla 21 ja 39 on aikataulusyihin vedoten perusteltu, että liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettavan lain hallituksen esitysluonnoksen valmistelussa ei ole huomioitu virastouudistuksesta aiheutuvia muutostarpeita. Trafi katsoo, että virastouudistuksesta aiheutuvat muutokset on huomioitava liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettavan lain jatkovalmistelussa.

Huomiot lain 1 lukuun Yleiset säännökset

Trafi kannattaa sitä, että maantielauttoja koskevaa 6 §:ää muutetaan. Trafi ehdottaa, että esitetyn 6 §:n 2 momentin kolmanteen lauseeseen lisätään ennen sanoja "yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä" sanat "kansainvälisistä säännöistä". Trafi esittää, että 6 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perusteluiden sivulla 43 olevan toisen kappaleen toista ja kolmatta lausetta täsmennetään seuraavasti: "Lause ei ole enää tarpeen. Lautta-aluksiin, jotka ovat ro-ro-matkustaja-aluksia, sovelletaan tosin edelleen merilain (674/1994) säännöksiä, mutta lautta-aluksille ei aseteta enää teknisiä vaatimuksia merilain nojalla. Niille asetetaan nykyisin teknisiä vaatimuksia aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetussa laissa ja useissa sen nojalla annetuissa Liikenteen turvallisuusviraston määräyksissä ja miehitysvaatimuksia laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetussa laissa (1687/2009) ja sen nojalla aluksen

miehityksestä ja laivaväen pätevydestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (166/2013).” Trafi esittää, että sivulla 43 olevaa neljättä kappaletta täsmennetään siten, että sen toiseksi viimeisessä lauseessa viitataan ”Trafin katsastusmääräyksen” sijaan ”Liikenteen turvallisuusviraston alusten katsastuksista antamaan määräykseen”. Trafi ehdottaa, että samalla sivulla olevaa viidettä kappaletta muutetaan siten, että siitä poistetaan seuraava lause: ”Momentti siirrettäisiin nykyisen 2 momentin paikalle”, tai vaihtoehtoisesti 6 §:ssä vaihdetaan 2 ja 3 momentin paikkaa.

Trafi esittää, että maantielautoista annettua liikenne- ja viestintäministeriön asetusta (20/2006) muutetaan Trafin liikenne- ja viestintäministeriöön erikseen esittämän, asetuksen 4 ja 5 §:n muuttamista koskevan ehdotuksen mukaisesti. Trafi täydentää ehdotusta 5 §:n 2 momentin muuttamiseksi siten, että 5 §:n 2 momentin ensimmäinen lause kuuluisi seuraavasti: ”Lossin kuljettajan on osoitettava *lauttaliikenteen palvelujen tuottajalle* lääkärintodistuksella, että hän kykenee erottamaan meriteiden sääntöjen ja sisävesisääntöjen mukaiset alusten yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi säädettyt merkkivalot ja -kuviot sekä äänimerkit.” Kyseistä asetusta on muutettava siten, että muutokset tulevat voimaan samaan aikaan kuin laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä tulee voimaan, koska liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettavan lain 6 §:ssä luovuttaisiin lossin kuljettajalta vaadittavasta todistuksesta, josta säädetään myös asetuksen 5 §:ssä.

Lisäksi Trafi huomauttaa, että lossin kuljettajan radiopätevydestä, josta säädetään kyseisen asetuksen 5 §:ssä, säädetään nykyisin myös aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:ssä ja säädettäisiin liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) II-vaiheeseen liittyvän hallituksen esitysluonnoksen mukaan liikenteen palveluista annetun lain II osan 10 luvussa, jonka 1 §:n mukaan lossissa työskentelevään laivaväkeen sovellettaisiin kyseisessä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädettyjä radiohenkilökuntaa koskevia pätevyysvaatimuksia.

Huomiot lain uuteen 1 a lukuun Liikennejärjestelmäsuunnittelu

Liikennehallinnon virastouudistuksesta voi aiheutua valtion virastoja koskevia muutoksia esimerkiksi 15 c §:ään ja 15 f §:ään.

Huomiot lain uuteen 1 b lukuun Valtion ja maakunnan välinen suhde

Liikennehallinnon virastouudistuksesta voi aiheutua valtion virastoja koskevia muutoksia 15 l §:ään esimerkiksi määräyksenantovaltuuden osalta. Trafi esittää, että selvitetään, onko määräyksenantovaltuus tarpeen tai voisiko norminantoa keventää norminpurkutavoitteen mukaisesti. Tässä yhteydessä on huomioitava, että tieliikennelakia ja eräitä siihen liittyviä lakeja koskevan hallituksen esitysluonnoksen 70 §:ssä annettaisiin Trafille oikeus antaa tarkempia määräyksiä liikenteenohjauslaitteiden väreistä, rakenteesta ja mitoituksesta; tällainen määräyksenantovaltuus on tällä hetkellä Liikennevirastolla tieliikennelain (267/1981) 50 §:n 3 momentin nojalla.

Huomiot lain 2 lukuun Maantien suunnittelu

Liikennehallinnon virastouudistuksesta voi aiheutua valtion virastoja koskevia muutoksia 15 t §:ään esimerkiksi määräyksenantovaltuuden osalta. Trafi esittää, että selvitetään, onko määräyksenantovaltuus tarpeen tai voisiko norminantoa keventää norminpurkutavoitteen mukaisesti.

Hallituksen esitysluonnoksen 15 t ja 15 u §:ssä viitataan vilkasliikenteiseen seututiehen. Hallituksen esitysluonnoksen 4 §:ään, 13 a §:ään ja muihinkaan pykäliin ei kuitenkaan sisälly vilkasliikenteisen seututien määritelmää. Hallituksen esitysluonnoksen 15 t ja 15 u §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa sivuilla 59 ja 60 viitataan vilkasliikenteisten seututeiden liikenteelliseen ja ylimaakunnalliseen merkitykseen, mutta 13 a §:n 3 momentin mukaan seututeillä olisi oltava paikallisen asiakastarpeen edellyttämä ja tien liikenteellistä merkitystä vastaava palvelutaso. Trafi katsoo, että vilkasliikenteinen seututie tulisi määritellä 4 §:ssä ja sen palvelutaso tulisi määritellä 13 a §:ssä.

Huomiot lain uuteen 9 lukuun Maakuntaudistuksen voimaansaamiseen liittyvät siirtymäsäännökset

Hallituksen esitysluonnoksen 121–123 §:n mukaan muun muassa maanteiden kunnossapidon sopimukset siirrettäisiin valtiolta (ELY-keskuksilta) maakunnille. Hallituksen esitysluonnoksen 127 §:n 2 momenttia koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sopimusosapuolilla olisi oikeus ilmoittaa sopimuksen irtisanomisesta 31.8.2018 mennessä, jolloin sopimus päättyisi 31.12.2018.

Trafi lausuu, että maanteiden kunnossapidon sopimuksien siirtämisen yhteydessä sopimusosapuolille ei tule antaa laissa mahdollisuutta sopimuksen 127 §:n 2 momentin mukaiseen irtisanomiseen. Jos sopimuksia ei kuitenkaan ole mahdollista siirtää maakunnille ilman sopimusosapuolten irtisanomisoikeutta, siirtymäsäännöksissä on annettava riittävän pitkä aika (esimerkiksi 9–10 kuukautta) mahdollisesti irtisanottavien alueurakoiden sopimusten uudelleenkilpailuttamiselle. Lisäksi mahdollisen sopimusten päättymisen on tapahduttava 1.10., jolloin alkaa talvihoitokausi, ja joka on normaali alueurakkasopimusten päättymis- ja alkamisajankohta.

Tiestön hoidon alueurakkasopimusten päättymisen 31.12.2018 vaarantaisi turvallisen liikkumisen maantieverkolla niillä alueilla, joilla sopimuksia irtisanottaisiin, koska hoidon alueurakkasopimukseen kuuluu koko alueurakan kattavan maantieverkon talvihoito, johon sisältyvät lumenauraus- ja liukkaudentorjuntatoimenpiteet. Sopimusten irtisanominen viimeistään 31.8.2018 tarkoittaisi, että aikaa uusien hoidon alueurakkasopimusten aikaansaamiseksi olisi vain neljä kuukautta. Sopimusten päättymisen kesken talvihoitokauden heikentäisi mahdollisuuksia uusien sopimusten kilpailuttamiseen: kesken talvihoitokauden olisi vaikeaa saada aikaan tilaajan kannalta kustannustehokasta hintakilpailua, koska muiden kuin sopimuksen irtisanovan urakoitsijan osalta talvihoitokalusto olisi jo sidottu käynnissä oleviin urakoihin. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1397/2016) asetetaan määräajat urakoiden kilpailuttamisille ja sopimusten solmimisille, ja neljä kuukautta on erittäin lyhyt aika tiestön hoidon alueurakoiden kilpailuttamiselle. Jos kilpailutettavalle urakalle ei löydy tarjoajia tai tarjoukset eivät ole tarjouspyynnön mukaisia, ei tarjousten hylkäämiselle ja uudelleenkilpailuttamiselle ole enää ajallisesti mahdollisuutta.

Marko Sillanpää
tieliikennejohtaja

Riitta Laatikainen
lakimies